

Vsi na proslavo v Tacen

Občinska konferenca SZDL, Občinska konferenca ZKS, Občinska konferenca ZSMS in Občinski sindikalni svet obveščajo člane vodstev osnovnih organizacij in občane, da bo osrednja proslava v počastitev 60-letnice ustanovitve KPJ, SKOJ in svobodnih sindikatov ter 40. obletnice državnega posveta

dne 16. junija ob 10. uri v Tacnu.

Prevoz bo brezplačen. Avtobusi mestnega prometa bodo imeli v ta namen posebej določena postajališča. Zbirna mesta bomo objavili v prihodnji številki »Zbora občanov«.

Odločimo se, da bomo to junijsko soboto preživeli skupaj ob pestrem programu in tako počastili jubileje.

Hiša Mihe Novaka v Tacnu, kjer je bilo 9. in 10. junija 1939 državno posvetovanje vodilnih kadrov KPJ.

Slika: T. Bratov

60 LET REVOLUCIONARNIH SINDIKATOV

Delavci so se združili

Zahtevo za združitev sindikalnega gibanja je pred šestdesetimi leti najmočnejše izražal sam delavski razred po vsej Jugoslaviji. 32 delegatov se je v Beogradu na Slaviji zbralo na prvi kongres sindikatov Jugoslavije. Delavci so takrat spoznali, da je na enoten pritisk buržoazije potrebno odgovoriti z enotnostjo borbenih vrst delavskega razreda.

Prvi je zanosno govoril predsednik sindikalnega in partijskega sveta Beograda, Vlada Ostojić. Takrat se je manifestirala najpopolnejša in bratska solidarnost jugoslovanskega proletariata. Delegati so njegove besede pozdravljali z dolgotrajnim ploskanjem. Na dnevnem redu so bile tri točke, sestavljene kratko in jedrnat, vendar zelo pomembne: združitev, pravilnik centralnega sindikalnega sveta in enotnost gibanja. Obravnavale so jih komisije. Na kongresu so se izrekli za to, da centralni sindikalni svet Jugoslavije pristopi h Komunistični internacionali. V svet, katerega prvi predsednik je bil Dušan Pešić, so izvolili 31 članov.

Čprav nas loči od teh zgodovinskih dogodkov 60 let, so vendarle tesno povezani z našo sedanostjo. Pomenili so uresničenje enotnosti našega revolucionarnega delavskega gibanja in njegove avantgarde, komunistične partije. V dneh od 20. do 24. aprila 1919 sta se

zvrstila partijski in sindikalni kongres, na katerih je imelo 432 delegatov dvojni mandat. Tako je bila že od prvega dneva komaj ustanovljena partija tesno povezana s svojim razredom. Z revolucionarnim navdušenjem so delegati prinesli v Beograd strah vladajočemu režimu komaj ustanovljene buržoazne države, ki je ustanovitelje obkolila s topovi. Zato je režim sklenil, da uniči avantgardo delavskega razreda, Komunistično partijo, z Obznanom in zakonom o zaščiti države, v katerih je bilo pod smrtno grožnjo prepovedano komunistično delovanje. S tem je režim napovedal vladavino nasilja in brezpravja. Začela so se težka leta za delavsko gibanje in partijo, ki pa se je pokazala kot neuničljiva sila. Pod odločnim vodstvom tovariša Tita, graditelja revolucionarnih misli, tvorca borbene strategije in taktike ter organizatorja revolucionarne akcije so se naši narodi z nadčloveškimi naporii vsa ta leta bojevali za svojo svobodo.

Zato se lahko danes s ponosom spominjamo na začetke našega organiziranega sindikalnega gibanja in njegove avantgarde – komunistične partije, ki sta nas pripeljala do mogočnih rezultatov v graditvi naše socialistične in samoupravne družbe.

DANE BESEDNJAK

Janez Slovenc se je rodil 7. junija 1923 v Spodnji Pohanci pri Brežicah. Ob gospodarski krizi so bili starši prisiljeni prodati kmetijo in se preseliti naprej v Zagreb, nato pa v Tomačevo pri Ljubljani, kjer se je oče zaposlil kot sedlar v vojašnici ob sedanji Titovi cesti. Od leta 1931 so Slovenci živeli na Ježici. Šestčlanska družina se je le stežka preživljala, tako da se je Janez Slovenc že zelo zgodaj seznanil s takratnimi hudimi socialnimi razmerami.

Pred vojno je obiskoval tretjo državno gimnazijo, kjer se je povezal z naprednomislečimi srednješolci, ki so nekaj časa izdajali levo usmerjeni list Srednješolac. Slovenc je bil nekaj časa poverjenik za raznašanje lista. Sicer pa je v glavnem delal na terenu.

Na Ježici je takrat mladina zbirala v štirih glavnih političnih skupinah: člani Skoja in partije so v glavnem delovali v okviru delavskega društva Vzajemnost, drugi del mladine, večinoma delavske in iz srednjega sloja, je združeval Sokol; mladina iz sred-

domovino. Javil se je tudi Slovenc, a na bojišče ni odšel; prehitel ga je razpad jugoslovanske vojske. Tako je z drugimi mladinci sodeloval pri praznjenju vojaških skladišč in nabiranju orožja za bližnjo vstajo.

Kmalu po okupaciji so se prostovoljci vrnili in KP ter SKOJ sta začela z delom, ki ga je še vzpodbudila ustanovitev OF. Na Bratovševo pobudo je Slovenc ustanovil trojko in deloval med levimi sokolaši, od njega pa je sredi maja dobil tudi prve številke Slovenskega poročevalca.

Maja 1941 je bil Janez Slovenc skupaj z Ludvikom Krečem in bratom Jožetom Slovencem v tomačevskem gozdu sprejet v SKOJ. Sprejela sta ga Boža Bašin in Danila Kumar. Ta dogodek, kakor tudi kasnejši sprejem v partijo, je Janezu Slovencu veliko pomenil, to je občutil kot nagrado za dotedanje delo in kot izraz zaupanja tovarišev. Bil je srečen, da je prispeval svoj delež k revolucionarnemu gibanju, da so ga tovariši sprejeli medse kot soborca, prav tako, kakor je bil srečen

man, Adrian Kumar, Lojze Gogala, Milica Dobovšek in Franc Jernejc. Nato je bil ustanovljen tudi rajonski odbor mladinske organizacije OF za Ježico. Predsednik je postal Janez Slovenc. Namestnik je bil Ludvik Kreč, krščanske socialiste sta v odboru zastopala Silvo Čebulj in Cveto Sedevčič, Sokol sta predstavljala Vinko Šnoj in Dušan Kerševan, skojevce pa Stane Koman, Lojze Gogala, Adrian Kumar in Mimi Tavčar, Tone Pečnik pa je bil neopredeljen. Sekretar je bil Tone Sotlar. Ta odbor je z manjšimi spremembami deloval do novembra. V tem času je v rajonu nastalo 11 terenskih odborov MOOF in aktivov SKOJ. Na sestanku vodstva rajonskega komiteja SKOJ je hodila poleg Maksa Nahlika-Sama še tovarišica Ida Szabo.

Rajonski komite SKOJ je imel eno svojih javk tudi v hiši Slovencov. Vsa družina je namreč aktivno sodelovala v OF, brat Niko je padel že leta 1942. Te javke se je posluževal tudi rajonski komite KPS do spomladi 1942.

Skojevci so izvajali številne ak-

OB 60. LETNICI SKOJ

Mladina mu je zaupala

Janez Slovenc pripoveduje o revolucionarnem vrenju na Posavju

njega sloja in kmečka mladina sta se zbirali tudi v klerikalnem Katoliškem prosvetnem društvu, manjšo skupino pa so predstavljali krščanski socialisti, tako imenovani Rokodelci, del pa se politično ni udeleževal.

Janez Slovenc je bil član Sokola, in sicer levo usmerjenega dela. Bil je v tesnem stiku s skojevci, ki so telovadili pri Sokolu.

Med vsemi temi političnimi skupinami sta imela SKOJ in KP največji vpliv, nenehno sta širila revolucionarne ideje in razredno zavest, opozarjala na nevarnost fašizma. Posebno velik vpliv so imeli skojevci med mlajšimi člani Sokola. Tako sta Stane Koman in Franc Bratovš skupaj z Janezom Slovencem leta 1937 organizirala štrajk naraščajnikov. Koman je bil zaradi tega izključen, Bratovš in Miro Rodič pa sta sama izstopila iz Sokola. Po nalogu Bratovša je Slovenc ostal v Sokolu in tam še naprej širil revolucionarne ideje med mladimi člani.

Ob Hitlerjevi okupaciji Čehoslovaške je napredna mladina v centru Ljubljane organizirala demonstracije, ki so se ob sramotnem podpisu o pristopu Jugoslavije k trojnemu paktu še okrepile. Mladina je zahtevala podpis sporazuma s Sovjetsko zvezo. Demonstracijam so se pridružili tudi mladinci z Ježice, ki sta jih vodila Franc Bratovš in Adrian Kumar, udeležil pa se jih je tudi Janez Slovenc.

Tik pred aprilsko vojno, ko so okupatorji pregazili starojugoslovansko vojsko in razkosali našo domovino, so se mnogi mladinci, zlasti skojevci, javili kot prostovoljci v vojsko, da bi branili

tudi pozneje, ko mu je mladina različnih političnih nazorov izrazila zaupanje s tem, da ga je sprejela za organizatorja. Obenem pa je občutil tudi veliko odgovornost, ki jo je imel kot član SKOJ in aktivist OF.

Konec junija je bil na pobudo Mihe Čerina na produ ob Savi sklic napredne mladine, ki se ga je udeležilo okrog trideset mladincev iz Ježice, Stožice, Kleč, Male vasi in Savelj. Srečanje je organiziral Janez Slovenc, mladinci, ki so se udeležili srečanja, so postali jedro mladinske organizacije OF in SKOJ.

V tem času se je Slovenc na Bratovševo pobudo povezal s predstavniki Sokola na Taboru. Prvi sestanek je bil junija na Vodvodni cesti. Podgornik, ki je po nalogu Lubeja zastopal taborski Sokol, se je s Slovencem sestel še dvakrat, nato pa je sestanke zaradi dobre organiziranosti Ježičanov, opustil. Vsebinska teh sestankov je bila predvsem vključevanje naraščajnikov ježiškega Sokola v revolucionarno gibanje.

Istočasno je Miha Čerin, ki je bil mentor mladine, organiziral sestanek skojevcev Ludvika Kreča, Lojze Gogala in Janeza Slovenc z organizatorjem mladine iz Ljubljane. Na tem sestanku so skojevci dobili nalogo, da naj ustanovijo rajonski komite SKOJ za Ježico in rajonski mladinski odbor OF. Sestanek je bil na cesti ob vodovodu – v »smrekah«. Vodil ga je Maks Nahlik-Samo. Kasneje je bil usta novljen rajonski komite Skoja. Za sekretarja je bil izvoljen Janez Slovenc. Njegov namestnik je bil Ludvik Kreč, člani pa Stane Ko-

cije: po stenah so pisali parole, trosili letake, rezali telefonske žice in minirali drogeve. Pri tem so delali v skupinah, od katerih se Janez Slovenc kot najuspešnejše spominja skupine Staneta Komana in Adriana Kumara. Prav tako so skojevci skrbeli za idejno izpopolnjevanje, študirali so marksistično literaturo in poročila OF ter širili osvobodilno revolucionarno misel. Do novembra 1941 je bila v gibanju zajeta vsa mladina razen skrajno nazadnjaška, ki se je kasneje odločila za belo gardo.

Janez Slovenc je delal tudi pri organiziranju odhoda mladincev v partizane. V prvi skupini, ki je odšla 18. septembra, je bil tudi njegov brat Jože. Ko so Italijani eno teh skupin zajeli, je bil izdani. Na srečo je bil prav takrat, ko so prišli ponj, v kinu in se je tako izognil aretaciji. Poslej se je moral skrivati. Z veseljem in hvaležnostjo se spominja družin, ki so mu nudile zavetje: Sotlarjevih, Rotarjevih, Rajnarjevih, Drage Rodič in drugih. V septembru je bil sprejet v partijo, sprejel ga je takratni sekretar rajonskega komiteja KPS Stane Bizjak-Kostja. Celico so takrat sestavljali še Stana Gerk, Erna Sotlar in Jože Škrli.

17. novembra je odšel v partizane. Vodstvo SKOJ je za njim prevzel Ludvik Kreč kot sekretar, Jože Kalitšnik in drugi.

Bojeval se je na Dolenjskem, Štajerskem, na Kozjanskem je bil hudo ranjen, sodeloval je v bojih na Notranjskem, Vipavskem, bil v partijski šoli na Primorskem, so-

Nadaljevanje na 4. strani

Organi predsedstva občinske konference SZDL Bežigrad

IZVRŠNI ODBOR:

GUČEK VILI, delegat Obk SZDL Bežigrad
GREBENC OTO, delegat Obk SZDL Bežigrad
BEZNIK VLADO, delegat IS SO Bežigrad
MALEŠIČ MARJAN, delegat Obk ZKS Bežigrad
TRIBUŠON ZOFKA, delegatka ZS Bežigrad
NOVAK DOMEN, delegat Obk ZSMS Bežigrad
JURCA DANILO, delegat ZSB NOV Bežigrad
DROLJC STANE, delegat »Zbor občanov«
GRAD JANEZ, delegat KK SZDL Bečičevo
PEČKO BOŽA, delegat SZDL Bežigrad

KOORDINACIJSKI ODBOR ZA KADROVSKA VPRAŠANJA
predsednik: MALEŠIČ MARJAN, delegat Obk ZKS Bežigrad

KOORDINACIJSKI ODBOR ZA RAZVIJANJE IN UVELJAVLJANJE SOCIALISTIČNE SOLIDARNOSTI
predsednik: GUČEK VILI, delegat Obk SZDL Bežigrad

KOORDINACIJSKI ODBOR ZA UREJANJE ODNOSOV MED SAMOUPRAVNO DRUŽBO IN VERSKIMI SKUPNOSTMI
predsednik: PIRNAR JOŠKO, delegat Obk SZDL Bežigrad

KOORDINACIJSKI ODBOR ZA URESNIČEVANJE SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMEVANJA NA PODROČJU DRUŽBENIH DEJAVNOSTI
predsednik: PIRNAR JOŠKO, delegat Obk SZDL Bežigrad

KOORDINACIJSKI ODBOR ZA PROŠNJE IN PRITOŽBE
predsednik: GUČEK VILI, delegat Obk SZDL Ljubljana Bežigrad

KOORDINACIJSKI ODBOR ZA LJUDSKO OBRAMBO IN DRUŽBENO SAMOZAŠČITO
predsednik: SNOJ JOŽE, delegat Obk SZDL Bežigrad

KOORDINACIJSKI ODBOR ZA VPRAŠANJA NAŠIH DELAVCEV V TUJINI
predsednik: ŽIŽEK DRAGO, delegat Obk ZKS Bežigrad

KOORDINACIJSKI ODBOR ZA DRUŽBENE ORGANIZACIJE IN DRUŠTVA
predsednik: GREBENC OTO, delegat Obk SZDL Bežigrad

KOORDINACIJSKI ODBOR ZA DRUŽBENOPOLITIČNO IZOBRAŽEVANJE
predsednik: BREJC MIHA, delegat Obk SZDL Bežigrad

KOMISIJA ZA PROSLAVE IN PRIREDITVE
predsednik: RAMOVŠ VIKTOR, delegat ZRVS Bežigrad

SVET ZA OHRANJANJE IN RAZVIJANJE REVOLUCIONARNIH TRADICIJ TER SPOMENIŠKO VARSTVO
predsednik: SLOVENC JANEZ, delegat Obk SZDL Bežigrad

SVET ZA RAZVIJANJE DELEGATSKEGA IN SKUPŠČINSKEGA SISTEMA
predsednik: RIGLER JANEZ, delegat skupščine občine

SVET ZA ZDRAVSTVO IN SOCIALNO POLITIKO
predsednik: SLOVENC JOŽE, delegat občinskega odbora ZSB-NOV

SVET ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE
predsednik: KADUNC SREČKO, delegat Obk SZDL

SVET ZA KULTURO
predsednik: GRM MILENA, delegatka občinskega sveta ZS

SVET ZA UREJANJE PROSTORA URBANIZEM IN VARSTVO OKOLJA
predsednik: OGOREVC MIHA, delegat Turističnega društva

SVET ZA STANOVANJSKO POLITIKO
predsednik: KOČJAN MARKO, delegat občinskega sveta ZS

SVET ZA INFORMIRANJE IN POLITIČNO PROPAGANDO
predsednik: BEZNIK VLADO, delegat Skupščine občine LJ Bežigrad

SVET ZA MEDNARODNE ODNOSE
predsednik: SKOBRNE LUDVIK, delegat KS Urške Zatler

SVET ZA SPREMLJANJE DRUŽBENOEKONOMSKEGA IN POLITIČNEGA POLOŽAJA ŽENSK

predsednik: PEČKO BOŽA, delegatka Obk SZDL

SVET ZA SPREMLJANJE IN RAZVIJANJE KRAJEVNIH SKUPNOSTI
predsednik: OREŠIČ ALOJZ, delegat KK SZDL Stožice

SVET ZA KMETIJSTVO IN VPRAŠANJA PRESKRBE
predsednik: KOČJANČIČ DRAGO, delegat Kmetijske zemljiške skupnosti